

Partitura pro srdce
Zdeněk Hanka

Obsah

Na hraně
Defekt komorového septa
Ziskový měsíc
Podzim 1996 - Nevídaná pozornost
Karty vyloženy
Rozhodnutí
Na cestě
Kotvy
Za dveřmi
Neznámé dveře do známého
Noční hovor
Vancouver 2002
Modus vivendi
Vánoce
Nuly pro štěstí
Objev
Lůžkoviny
Mortgage
To byl Vancouver
Ambulance
Ranvej
Blue Brook Bay
Ozvěna
Příležitost
Námraza
Země na obzoru
Zkouška
Posílení strategie
Dokument
Přes chladné vlny
Krabice
Břit
Přece jen
Krok jinam
Večírek
Krok do ticha
Telefon
Kalné ráno

Na hraně

„Pojďte dál, Jenny. Máte ten souhrn?“

„Nevypadá to špatně,“ usmívala se už od dveří. Příjemná třicátnice, stále v dobré náladě.

Tmavé upravené vlasy na ramena ji dělaly ještě mladší, stejně jako ten trvalý úsměv.

Když ji Ray před časem přijímal, trochu se ho lekla. Ostražitým pohledem ji tehdy celou přečetl a Jenny pochopila, že to nebude člověk, s nímž by šlo hrát levou hru. Zmrazil ji tehdy ten přísný pohled, ale současně našla v těch očích jakési teplé světlo. Když překonala první úlek, zjistila, že se jeho oči smějí a jsou dobré.

Strhaný, unavený ve tváři, odhadovala ho na šedesát, možná i víc. Ray vstal od stolu, napadal na jednu nohu, když k ní pokročil a pevně jí stiskl ruku. Nevedl dlouhé řeči. Prostě se zeptal,

jestli dovede pracovat s tabulkovým procesorem, ptal se jí na pár formálních skutečností, ale přesto měla stále pocit, že ji sleduje pohledem šelmy ve střehovém postavení. Málem by odešla, působil jako hradba, za níž nevidí. Mátlu ji jen to teplé světlo, které jí bránilo odmítnout nabídku. V tom okamžiku pronesl Ray jednoduchou větu:

„Jste přijata, Jenny. Jestli chcete, můžete začít hned teď.“

Vytvořila s ním dobrý tým a nikdy ji nemrzelo, že se tehdy v těch dveřích neobrátila k odchodu. Ráda pro něj už těch několik měsíců pracovala.

Byl nádherný sluncem požehnaný květnový den roku dva tisíce dva, když se Ray zadíval do zprávy, kterou mu Jenny nabídla.

„Tak to vidíte, Jenny. To je vaše dílo.“ Začervenala se a byla hrdá.

„Ale to přece ne, Rayi,“ věděla, že je to jeho způsob motivace, natolik ho už znala. Kdo ho neznal, mýsl by si, že to je nerudný dědek. Bylo v něm ale tolik vřelé laskavosti, kolik bylo dáno málokomu.

„Tak naše společné dílo, jestli chcete,“ a pozvedl proti ní dlaň a nechal si do ní plácnout její rukou na znamení úspěchu, „tak duben se povedl. Podívejte, tady berou v nemocnici St. Bernard čtyři chlupě, v březnu od nás vzali jednu, a General Hospital Sir Dowell dokonce sedm. Jenny, to je vynikající.“

„To není všechno,“ přidala Jenny, „podívejte se na ty kardiostimulátory. Primary Center bere dvanáct. Berou je od nás!“

„Skvělá práce, Jenny,“ Měli radost násobenou ještě tím báječným dnem za oknem, „vykročili jsme, co říkáte! Chtěl bych do Vancouveru na ten kongres a tam si objednat malý stánek. Stačí osm krát osm stop. Zjistěte, kolik by stál pronájem, ještě je asi čas. Počkejte, víte, raději bych byl, abychom tam měli lepší místo a spíše menší pronajatou plochu než rozlohu stadiónu, ale mimo dohled někde za šesti ploty. To by byl dobrý počín. A až to budete mít, pak ještě něco. Objednejte pro nás dva pizzu a vyberte si sama, co na ni chcete.“

„Já mám takovou radost, Rayi.“

„Přesně proto jsme jim ty chlupě a stimulátory nabídli.“ Byli šťastní, úspěch to byl nepopiratelný. Jenny odešla za dveře vyřídít, oč jí žádal, a Ray se postavil k oknu a díval se na rozkvétající stromy. Půjde ještě dál. Ale k tomu by asi potřeboval odborníka. Konzultanta. Jenom na čas. Těžko říct. Nebo by alespoň on sám měl projít nějakým školicím programem. Jenny za malou chvíli zakleपालa a znovu vstoupila.

„Vůbec to není tak zlé, Rayi,“ držela v ruce poznámky, „a ještě je spousta času, vystavovatelé zatím čekají.“

Ray převzal poznámky a nechal si je komentovat.

„Já si myslím, uvažujte se mnou, Jenny, že nejlepší místo je někde při východu z nějakého přednáškového sálu, až v místech, kde jsou stánky s občerstvením. Určitě ne někde přímo u vstupu. Když jdou lidi na přednášku, tak spěchají a nebudou se rozptylovat. Potom jdou na přestávku a na nějaké sousto volným krokem, s něčím v zubech nás budou okukovat a z nudy se ptát.“

„Jak nás? Vy mě tam chcete vzít?“

„Proč ne? Já bych si od sebe neobjednal nic. Šedivý stařeček není to, co Jenny. Myslím, že byste tam měla jet jen vy sama. Na dvě ubytování přece jen ještě nemáme. Podíváte se do Vancouveru a hlavně, a to především, tam navážete kontakty se zástupci nemocnic a kardiologických center.“

„Ale já ještě nerozumím té odborné stránce jako vy,“ polekala se té velké odpovědnosti.

„To je v pořádku, to dohoníme. Budete potřebovat navštívenky,“ předřikával si „teď už je pro vás opravdu musíme nechat vytisknout.“ Jenny si začala opět dělat poznámky.

„Neměli byste tam přece jen jet raději vy?“

„To už je hotová věc, Jenny,“ smál se, „navíc bych chtěl, abychom se dostali na trh s oxygenátory pro mimotělní oběh. Nebojte se toho. Jen se dotknout zákazníků a nechat jim čas na rozmyšlenou. Netlačit, nechat je věřit, že to je jejich rozhodnutí. Ještě budeme mít čas o tom

mluvit. Zatím si poznamenejte tohle a později to probereme podrobněji. Pište si.“ Jenny si začala psát poznámky, které pro ni zůstaly šifrou. Ray diktoval, „Letadlo, Soused, Do hrsti, Poslední, Příhod', Výjimka, ‚Tak nic!' faktor.“ Jenny psala, jak Ray diktoval, a rozpačitě se na něj dívala.

„...a pak si vzít psychiatrickou tabletku,“ odvážila se zažertovat.

„...ano, a tu se pokusit prodat taky,“ vrátil rychle Ray, „ještě bych chtěl nějaký vtipný slogan. Někjaký propagační text. To promyslíme. Teď je ale čas na tu pizzu, abychom to nezamluvili.“

Defekt komorového septa

„Sušení...“ nastavil dlaň v gumové rukavici a nechal si do ní vložit peán, svírající malý bílý smotek. Jemně ho zacítil do oblasti perikardu a vysušil kapku ronící krve. Znovu, a ještě jednou. „...to je někde tady. Podejte mi ještě jeden, Jitko.“ Sestra mu vložila do dlaně další peán se sušením a doktor Říha znovu odstranil malou rudou kapku. „Už to vidím, tady to teče...“ mluvil sám pro sebe do ústenky klidným hlasem, „...dejte mi kauter.“ Elektrokauter znovu zaprskal, trochu zakouřil v operačním poli a céva přestala krváčet.

„Tak, teď už neteče nic,“ řekl Říha spíš pro sebe ve smyslu jakési inventury.

Respirátor pravidelně oddychoval a nad jasně ozářeným operačním polem, zrcadlícím se v brýlích všech okolo, bylo slyšet cvakání nástrojů. Jedna ze sálových sester kontrolovala chod oxygenátoru.

„Můžu na vás mluvit?“ zeptal se tiše doktor Janík, který se to jaro roku devatenáct set devadesát sedm chystal k atestaci a odbýval si své před atestační kolečko.

„Přijde na to, co všechno nám na sebe chcete prozradit.“ Sestry znaly Říhův humor.

„Jaká je hranice mezi indikací pro suturu a záplatu?“ Možná se nevyjádřil dost obratně, ale Říha rozuměl.

„U malých defektů septa,“ zahájil tónem jako v posluchárně,

„stačí sutura, ale v tomto případě jde o defekt, řekl bych střední, tak to už je indikace na záplatu.“ Chvilí mlčel a mladý doktor Janík také. Říha si uvědomil, že vlastně neodpověděl.

Soustředil se na souměrné usazení záplaty. „Na mysli musíte mít výsledný minutový objem a také možnou deformaci při rozsáhlejší sutuře.“

Doktor Říha kontroloval kousek po kousku právě usazenou goretexovou záplatu na pravé straně komorového septa a něco si pro sebe nesrozumitelně mumlal.

„Kyslík máme devadesát čtyři, pé há sedm celých třicet sedm,“ hlásil anesteziolog za hlavou malé pacientky.

„To je v pořádku. S tím si vystačíme,“ odpověděl nevzrušeně Říha.

Měl všechno, co má kardiochirurg mít. Rozvahu, vědomosti, zkušenost, pevnou ruku, smysl pro odpovědnost a taky pro humor, chladnou hlavu a schopnost rychle a správně se rozhodnout.

Ozářeným sálem znělo cvakání nástrojů, tiché klidné pokyny a pumpa mimotělního oběhu. Ještě obnovit srdeční činnost a za malou chvíli už mohli hovořit o tom, co je čeká v blízké i vzdálenější budoucnosti.

„Jedete na tu konferenci, pane doktore?“ ptala se sálová sestra Jitka.

„Mám raději ten druhý jehelec, můžete mi ho podat? Myslíte ten Mnichov? Nevím, jestli už budu mít v pořádku auto. Pořád na to myslím.“ Říha se na malou chvíli odmlčel a automaticky, aniž musel uvažovat nad každým stehem, dokončoval operaci. Na rozpačité ticho navázala Ivana.

„A víte už, kdo vám to dělá?“ Místo odpovědi Říha jen zavrtěl hlavou a v odrazu brýlí se mu leskl ozářený sál.

„Jak si stojíme s tlakem, Ludvo?“

„Sto osmnáct na šedesát šest. Kyslík je teď devadesát sedm,“ odpověděl anesteziolog.

„Chtěl byste si to došít, kolego?“ obrátil se Říha na mladého lékaře, který se pod jeho vedením připravoval na atestaci.

„Jestli zbyly nějaké nitě, tak se do toho rád pustím,“ zažertoval doktor Janík.

„Kdyby zbyly, tak bych si to došil sám. Pokračujte a já jsem teď váš asistent, teď je to plně ve vašich rukou. Jako bych tu nebyl. Máte k ruce Jitušku a Ivanku a to jenom, když svolím, pane kolego. Jasně?“ smál se Říha.

Doktor David Říha byl velmi úspěšný a zručný kardiochirurg. Vědělo se to, a pokud někdo musel podstoupit výkon na srdci, pak už jen samo vědomí, že operovat bude Říha, dokázalo odvést svůj podíl na úspěchu zákroku.

Bylo znát, že se Janíkovi trochu chvějí ruce. Snažil se to zakrýt, ale viděl to každý, Jitka s Ivanou se podívaly na sebe, a pak opět do operační rány.

„Stop,“ řekl klidně doktor Říha, a lehce zvedl dlaň na znamení, že je pauzička, „vy hrajete dobře na klavír, kolego, že ano.“

„Trochu...“

„Velmi dobře hrajete. Vy jste vynikající pianista, Janíčku!“ Doktor Janík se rozpačitě usmál, v sále bylo ticho, jen respirátor pravidelně oddychoval.

„Děkuji,“ spíš zašeptal, než řekl doktor Janík.

„Takže teď chci vidět vaše ruce nad klaviaturou. Ukažte mi, jak držíte ruce u piána. Budete hrát. Připraven?“ Janík obě ruce v rukavicích nadzvedl nad hrudníkem, jako by se chystal na

Rachmaninova. Znehybněl a každý viděl, že jeho ruce jsou už pevné a netřesou se ani trochu.

„Tak šití a jedeme, pane kolego,“ řekl nevzrušeně Říha. Ivana i Jitka si opět vyměnily pohled a bylo jim na očích znát, že se uznale usmívají. Teď už si Janík vedl dobře a s jistotou. Cítil, že Říha nestojí proti němu jako zkoušející, který číhá na chybu, ale jako pevné zázemí, které neselže a hlavně je na jeho straně. Tedy přesněji, tím, že je na jeho straně, je na straně pacienta.

Netrvalo dlouho a Říha pokynul Jitce: „Myslím, že rodiče sedí za dveřmi. Tady jsme hotoví, a tak jim můžete říct, že to šlo dobře a nic nás nepřekvapilo. Tak ať tluče. To už je tak zařízeno. Bez srdce člověk nemůže žít.“ Nerad říkal slova tak omšelá, jako Operace se povedla. Jednak to svádělo k onomu setrvačnému obnošenému klíše dokončení věty, a pak taky proto, že o úspěchu se dalo mluvit až za týdny nebo i měsíce po výkonu.

„Ano, pane doktore,“ odpověděla Jitka s úsměvem, na který mohla mít patent.

„Ivanko, vy jste se mě ptala,“ navázal Říha, když si s gumovým mlasknutím stáhl rukavice, „kdo mi to dělá, že? Můžete mě vzadu rozvázat? Děkuji. Co bych ale z toho měl, i kdybych to věděl?“

„Přece, mohl byste...“

„Co? Jít na policii s tím, že mám potřeby vykradené auto a přestříhanou elektriku? Nebo si na ně počíhat za blatníkem?“ Z hlasu vyzařovala střádaná frustrace.

„Myslíte, že to je někdo z nemocnice?“

„Ivanko, nevím. Opravdu nevím. Snažím se na to nemyslet.“ Kroutil hlavou, díval se do země a teď bylo Ivaně líto, že tu ránu zase otevřela.

„Chtěla bych vám nějak pomoci. Všichni bychom vám rádi nějak pomohli.“ Říha se na ni chvíli díval, a pak pokýval hlavou.

„Děkuji. Jste přímo lidičkové. Děkuji. Prosím vás, až bude na pooperačním pokoji, uděláme znovu laboratoř. Budu potřebovat ASTRUP a minerály budu chtít statim.“

„Ano, pane doktore.“ Hlesla Ivana.

David Říha dosáhl ve svých třiačtyřiceti letech víc, než je obvyklé. Vynikající kardiochirurg, vyhledávaný jazzový muzikant a hráč na baryton saxofon, oblíbený učitel na zdravotní škole a přednášející na lékařské fakultě s darem zaujmout a vyložit věc tak, že motivoval a každý chtěl rozumět. Na kole objel půl republiky a jen ti nejbližší věděli, že je klíčovou postavou v nadaci pro pomoc dětem s pohybovými poruchami. Doma k tomu říkával – ‚Když mám stát na jevišti a být kvůli něčemu nasvětlený reflektorem, pak ať je to kvůli saxofonu. A ne pro tu nadaci.‘ Vědělo se o něm ale ještě něco víc. Rozběhl podnik a tím vystoupil z řady.

Ziskový měsíc

„Konečně je tady!“ hlučně vítal doktora Martince Říha, „a kde máš ženu?“

„Copak tady žádné nejsou?“ divil se Martinec a z tašky vytahoval láhev Jacka Danielse.

„Pošlu tě do polepšovny, Aleši,“ smál se Říha a spolu s ním celá společnost.

„Co by tak na mně ještě potřebovali polepšit? Tady ti vedu Jacka,“ podával mu láhev. „Šárka přijde hned, je venku a telefonuje.“

„Jack Daniels je pouhým předskokanem tvé půvabné ženy. Tady ji máme,“ obrátil se ke dveřím, „už jsme mysleli, že jsi šla na jinou párty.“

„Ahoj, Davide, teda vás tady je! To bych nemohla a nechtěla jít jinam. Je vás slyšet až za tři rohy a to na mě platí.“

Z kuchyňky se ozval bouřlivý smích. Stránský měl zase slovo. Hrál na klarinet v kapele Dixiemed společně s Říhou a současně byl strůjcem počítačového systému Říhovy Alternativní kliniky. Baval všechny kolem. Smích přitáhl doktora Martince i jeho paní do kuchyňky, aby chytili alespoň část příběhu.

Stránský rozhazoval rukama a pokračoval ve vyprávění:

„...on si myslel, že si vezme modrou šišatou tabletku a v tu ránu je mu dvacet. Ono to rozšíří cévy všude, ale tam kam chtěl, tam se to nedostalo. Tak si blbec vzal ještě jednu a výsledkem bylo, že mu zrudla hlava jak řepa a otekl v kšichtě, oči vytřeštěné, ale jinak nic! Navoněný, vymydlený, ale mohl o tom jenom vyprávět.“

„...že se mu ta makovice neroztrhla!“

„Asi měl na mále. Nejlepší na tom je...“ všichni kolem se smáli, až je inženýr Stránský musel překřikovat, „a nejlepší na tom je, ...to není všechno, nejlepší totiž na tom je, že se naštvála a odešla a na něho to přišlo, jen zabouchla dveře! On se pak toho nemohl zbavit několik hodin...“ Zábava byla skvělá. Říhova Alternativní klinika běžela osm měsíců a ten minulý byl prvním měsícem ziskovým. To oslavu zasloužilo. Tím spíše, že se na obzoru klenul úspěch ještě výraznější. V novinách vyšla sympatická dvoustrana a teď se k nim zatoulaly i některé populární osobnosti.

„Davide,“ vzal si slovo Martinec, „každý z nás, jak tady jsme, bychom si rádi přilepili trochu zásluhy na tom, že tvá klinika běží, začala být zisková a že je červen roku devatenáct set devadesát sedm tím historickým předělem. Všichni ale moc dobře víme, že to je tvoje dílo a že máš dnes úspěch profesionální i ekonomický jenom díky své sveřeposti...“

„a vybral sis ty nejhezčí sestřičky, ty lumpe,“ volal z křesílka doktor Štěrbá.

„To navíc!“ Všichni se smáli a rozpačitý Říha těkal pohledem od jednoho ke druhému. „Kolik jich přišlo?“ uvažoval v duchu. Díval se jim do tváří a bylo mu hezky. Přesto tušil, že je mezi nimi někdo, kdo se z jeho úspěchu netěší. V jejich očích to poznat nedokázal.

Slovo si vzal Stránský.

„A stačí, aby sis udržoval pár zapeklitých a jaksi zatroleně nevyléčitelných případů a ona se ti ta koruna okotí.“ Smích zazněl nevýrazný, protože to nebyl styl doktora Říhy a všichni to věděli.

„Já bych vám chtěl moc poděkovat, pane doktore, za...“

„...Janíčku, zadržte. Vy jste na palubě a já mám pro vás překvapení. Tak si to děkování ještě rozmyslete.“

„Tak teď nevím. Chtěl jsem vám poděkovat za to, jak jste mi pomáhal na před atestačním kolečku a chci vám popřát ze srdce – jak taky jinak, než právě vám ze srdce – aby se vám dařilo víc a víc a aby vaše klinika nacházela nové klienty a pacienty a aby se vám podařilo každého uzdravit.“

„Řekl jste to báječně, jako básník, a já vím, že to tak taky myslíte. Mám pro vás tři návrhy.“ Společnost ztichla, Říha pokračoval, „za prvé myslím, že nejsem tak starý, aby se mi nedalo tykat, a vy jste navíc člověk, kterého si vážím.“ Doktor Janík viditelně zčervenal, nečekal taková slova a k tomu na veřejnosti. Štěrbá seděl v křesílku, pozvedl sklenku a podivně polohlasem

komentoval Říhovu hrdou ódu: „...na zdraví adolescentům!“ Několik lidí se usmálo. Říha glosu přešel a pokračoval.

„Tedy, já jsem David.“

„Já jsem Jirka. Moc mě těší a děkuji vám.“

„Jakže?“

„Děkuji ti, Davide.“ Usmíval se rozpačitě doktor Janík.

„Jirko, vážený a milý Jiří. Chtěl bych, abys nastudoval všechno do puntíku o požehování moxou, a pokud projdeš přísnou zkouškou a měl bys zájem, rád bych tě přijal na tuto vratkou loď.“

„To... to, ano, určitě... děkuji vám, děkuji ti, Davide. Ano, opravdu moc rád. To je... moc děkuji.“ Všichni sdíleli tu radost, snad jenom někteří nedokázali volit svá slova, pronesená polohlasem o něco šťastněji.

„Promovaný požehovač potřebuje prcka.“ Naklonil se Štěrba k jedné ze sester.

„A nakonec bych se ještě chtěl zeptat tady pana kolegy Jirky Janíka, jestli by si nechtěl tůknout na klávesy v tom našem bandu. Co ty na to?“ A pro oporu hledal očima Stránského, jejich klarinetistu:

„Franto, Franto, slyšíš mě?“

„Slyším a mám z toho radost a je to ten nejlepší nápad večera. Souhlasím a rozhodně se k nám musíš připojit, pokud ovšem dovedeš hrát, i když se houpá parník. Pozor, žádný Steinway a synové. Máme mašinu, která vydržela už všechno, je to klimpr, který se umí sám rozladit i naladit! Bereš?“

„Jasně, беру. Děkuji moc. Je toho najednou tolik.“

„Tak se s tím srovnej a připijeme si.“

Společnost zase nabrala svou slavnostní fazónu a škoda byla, že s sebou nikdo neměl nástroj, aby zahráli pro sebe i pro všechny kolem. Stránský už zase měl slovo v hloučku čtyř sester.

„...samozřejmě. To je tamní předpis! Na kole musíš mít bezpečnostní pásy tříbodové, dva popruhy jdou k pedálům a třetí zezadu k sedlu. A k tomu bezpečnostní vyhazovací pedály a taky musíš mít oranžovou vestu a nebo...“

Říha přecházel od jednoho ke druhému, společnost přerušila vždy hovor, aby Davidovi blahopřáli.

„...takže oni už nepoužívají vůbec žádný šicí materiál, dnes se všechno lepí... Davide, tak se to otočilo! Upřímně řečeno,“ přiznával anesteziolog doktor Ludvík Lukáš, který přišel před chvílí, „moc jsem na to nesázel. Víš, ty bylinky a muzikoterapie, aromaterapie, homeopatie, nevím, jak se to všechno blbnutí jmenuje, to jsou dnes obory opuštěné. Tedy, myslel jsem si to. Přesvědčil jsi mě, že nejsou a že lidi za tebou jdou. Tak ti hlavně přeji, aby si ti lidi nezapomněli doma peněženku.“

„Ludvo, děkuji, jsem rád, že to funguje a že skutečně lidem pomáháme. Věř mi, já bych se do blbnutí nepouštěl a tu peněženku občas doma zapomenou. To nevádí ani trochu, pro mě je v tom ten zájem o problém. Co ti budu povídat, vždyť jsi stejný, chceš přicházet věcem na kloub.“

„Jen to řekni, Davide, jsem šprt,“ smál se anesteziolog.

„Jó, šprt, jasně! Ale na druhou stranu zase z té medicíny tě nikdo nenachytá na nic. Možná i tebe bych jednou rád uvítal tady. Jako člena týmu Alternativní kliniky.“

„Neumím si sám sebe představit jako zaříkávače. Ale jak se říká

– Nikdy neříkej nikdy. Tak ještě jednou, všechno nejlepší, Davide.“ Uvědomoval si právě při tomto slavnostním večírku, že to nebude dlouho trvat a bude potřebovat větší prostory. Sen se stával skutečností. Za jeho naplněním stálo odhodlané úsilí, vůle, prohry i neporozumění, bezpočetné papíry a úřadování, tisíce povolení a razítek a schvalovacích řízení. Teď tady stál, obklopený přáteli, které si pozval, aby s ním sdíleli tu radost.

Společnost se rozházela kolem půlnoci. Všichni rozesmátí a řada z nich musela vzít zavděk taxíkem, takže Říha vyšel za nimi do noční ulice, aby obhlédl automobilový park před klinikou. Šťastný a hrdý se vracel do dveří, když si všiml, že si pro samý shon od rána nevyzvedl ze

schránky poštu. Vzal tlustý balíček účtů, tiskovin, reklamních letáků, periodik a... zarazila ho jedna obálka. Nadepsaná hůlkovým písmem červenou propisovačkou. Jméno bylo správně, adresa taky, jen místo lékařského titulu před jeho jménem stála slova Svůj Vlastní Hrobník. Následovalo jeho jméno.

Nikde nikdo, všichni se rozešli, jeho žena Alice byla s malou Katkou doma a na večírku být nemohla. Pomalu otvíral obálku a byl v tu chvíli rád, že nemá svědka.

Podzim 1996 - Nevíтанá pozornost

„Davide, posloucháš mě vůbec?“ Teprve teď si všiml, že vedle něj stojí žena a snaží se s ním navázat kontakt.

„Ano, Alice, ano. Stalo se něco?“ obrátil k ní vylekaný pohled, až ji to zarazilo. David Říha nevypadal dobře. Propadlé tváře, roztěkaný, obával se každého zazvonění telefonu. Alice couvla, uvědomovala si tu změnu. Poslední týdny se její muž ztrácel jak hořící papír. Sedla si na okraj křesla s utěrkou v ruce a po krátké chvilce mlčení pokračovala.

„To bych se možná měla zeptat já tebe. Davide, nejsi nemocný?“ Podíval se na ni jako zbitý pes a jen zavrtěl hlavou. Pak se přemohl a usmál se, aby Alici uklidnil. Nemusí vědět všechno. Vždycky je vystrašená a stejně pomoci nemůže.

„Myslím, že jsem jenom trochu unavený. To je všechno. Co bude k večeři?“ Dívala se na něj užasle, jako by se měnil v kouř.

„Davide. Je deset hodin dopoledne. Je neděle. Dnes je neděle. Je dopoledne.“ Mluvila tiše a pomalu.

„Já vím, ano, já vím, Alice. Jen se ptám.“ Toporně se usmál a Alice už se nevyptávala. Věděla, že se něco děje. Odešla do kuchyně a uklízela nádobí do polic. Nedalo jí to. Neslyšně se vydala zpět k pokoji a nahlédla dovnitř. David klečel u psacího stolu a organizoval si nějaké papíry v dolní zásuvce. Chvilí ho pozorovala a snažila se odhadnout, jakou dokumentaci si to rovná. Bylo jasné, že je soustředěný na svou práci a zcela odstřižen od okolního světa. Alice postoupila jeden, pak druhý krok do místnosti a teď viděla lépe, co má její muž v rukou. Dopisy. Chtěla vidět víc, ale pod bosou nohou jí vrzla podlaha a David se trhnutím a s výkřikem otočil. Dopisy mu vypadly z rukou a on je začal překotně sbírat. Alice si ve zlomku vteřiny uvědomila, že kdyby je hned teď chtěla vidět, nemusela by uspět. Nechala ho naházet je do spodní zásuvky a nechala ho mluvit něco o účtech. Však ona se k nim dostane.

„Chtěl bys kávu, Davide?“

„Kávu? Ano, nebo ne, vlastně ano. Ano, docela bych si ji teď dal, děkuji, Alice.“ Odešla do kuchyně, aby mu dopřála čas uložit všechno do spodní zásuvky. Ať si to tam zahrabe, jak chce. Ona už to najde.

V předsíni zazvonil telefon. Dřív, než David stačil doběhnout, zvedla sluchátko Alice. Chvilí mlčela, čekala, kdo se ozve.

„Tady je Aleš Martinec, ahoj Alice. Můžu mluvit s Davidem?“

„Davide, to je pro tebe,“ natáhla ruku se sluchátkem, „volá Aleš.“

„Ahoj, Aleši,“ vydechl do sluchátka, přitlačil je k uchu a hned tichým hlasem pokračoval, „co je to tentokrát?“

„Dnes je to na hadr na holi a kbelík s vodou. Hadr na dlouhé holi, Davide.“

„Je něco rozbitého? Dveře? Okna?“

„Nezdálo se mi.“

„Co tam je? Sprej? Barva? Vápno? Bahno?“

„Myslím, že to bahno není.“ David chytil hlavu do dlaně a nedokázal na to nic říct. Přitáhl si židli a vůně kávy ho trochu probrala.

„Já tam pojedu. Dám to do pořádku.“

„Je mi to moc líto, Davide. Myslím, že sis asi ani neměl kupovat to auto. To víš, to lidi neradi vidí. Jedno k druhému. Taky se ví, že se chcete jet v zimě ohřát do Dominikánské republiky.“

„Tak to mám tajit? Hlavně jestli někdo taky vidí, co všechno finančně podporujeme!“

„Pomalu, pomalu, na mě se nezlób, Davide.“

„Já vím, promiň mi to. To je jen přechodná záležitost. Pomine to.

Vím to docela jistě.“

„Snad máš pravdu. Projevilo se to nějak na úbytku lidí?“

„Ne. Máme víc a víc klientů a teď o nás psali v Německu. Taky bych chtěl, abychom tady založili vzdělávací instituci. Zatím jenom popularizační programy a jít dál. Ta perspektiva je obrovská.

Já se toho nebojím, Aleši.“

„To rád slyším. V zimě si tam nasadiš jako ostrahu mladého Janíka, to bude muž na pravém místě.“ Něco zvláštního bylo v tom tónu, jakým to řekl. „Takovou přízeň Štěstěny, sotva vypadne z hnízda, by si přál každý. Věřím, že ti to alternativní medicínské klenotnictví ohlídá na tu dobu, co budeš chytat bronz.“ Říha odtáhl sluchátko od ucha a nechápavě na ně hleděl. Hlas pokračoval. „Dělám srandu, Davide. Chceš, abych ti tam teď s tím jel pomoci?“

„Ne, děkuji, Aleši. To musím sám.“

„Tak se měj pěkně, je mi to líto. Snad už to přestane.“ David zavěsil sluchátko a nedovedl se v tom zorientovat. Proč se tak pouští do doktora Janíka? Chtěl by tam snad taky pracovat?

„Něco se děje?“ ptala se Alice. Tušila delší dobu, že se něco hroutí. Podíval se na ni a usmál se.

„Všechno bude v pořádku. Neboj se, to se uklidní a usadí. Tu kávu si dám, až se vrátím. Musím teď odjet na kliniku.“ Neptala se už na nic. Třeba najde stopu k jeho nenáladě v těch dopisech. Má někoho? Z těch sálovek. Takové sestry jsou hned hotové zamotat někomu hlavu. Ani nemusí motat hlavu, stejně jsou všichni chlapi stejní. Jen ať odjede na kliniku. Stejně tam s tím barákem tráví veškerý čas.

Doktor Říha vyšel před dům a nejdřív nevěděl, co se stalo. Díval se napravo a nalevo, pak přes ulici a nechápal to. Jak to, že jeho Ford Mustang stojí na druhé straně ulice? Sám pro sebe zamumlal:

„Přece nejsem takový magor!“ Pomalu přešel na druhou stranu a obešel svůj vůz ze všech stran. Kroutil hlavou a podíval se tam, kde vždycky parkuje. Byl si jistý, že včera zaparkoval na své straně ulice. Ano, ano, docela jistě. Před ním stál Mrázek, ano, určitě zaparkoval u domu! Anebo to bylo předečím? Možná. Vozu nic nebylo, všechno pořádku, nikde ani škrábnutí. Kvíkl dálkovým ovladačem a usedl. Nic zvláštního. Po krátkém váhání nastartoval. Všechno je v pořádku. Vyrazil. Tentokrát jel pomaleji než obvykle. Ve vzduchu viselo příliš mnoho otazníků. Alice počkala ještě minutku. Pak se sehnula k dolní zásuvce. Zamknutá? Jak to? Klíč u horní zásuvky chyběl. Ale nechyběl u levé horní zásuvky. Snadné.

V ruce se jí objevilo celkem dvanáct obálek. Všechny otevřené a všechny nadepsané červeně. To na milostný dopis nevypadalo. Pomalu vytáhla první z nich a četla.

LÍBIL SE JÍ VÝLET MUSTANGEM? MOŽNÁ EXISTUJE FOTOGRAFICKÁ UPOMÍNKA.

Dopis obracela a štítila se ho. Co to znamená? Obezřetně ho vrátila do obálky a vzala do ruky druhou. Četla dál.

MYSLÍŠ, ŽE JE TA TVOJE KLINIKA HOŘLAVÁ?

Srdce se jí rozbušilo. Vrátila list na místo a sáhla po třetím. KLINIKA TI DĚLÁ STAROSTI, ŽE? CHCEŠ PŘIJÍT O STA- ROSTI ANEBO CHCEŠ PŘIJÍT O ŽI...

Alice vykřikla. To nechtěla číst. Lekla se a dopis upustila na zem. Neměla odvalu číst další. Rozbrečela se a chytla si pusku do dlaní.

Doktor Říha zastavil před Alternativní klinikou a chvíli se jen zpovzdálí díval. Na vstupních skleněných dveřích, na fasádě i na informační tabuli bylo ohavně nakydáno to, co vytušil z

Alešova hovorů. Napadlo ho, že by tady pomohlo vyšetřeni deoxyribonukleov  kyseliny, ale sám se t  pošetilosti hned usmál.

Už chtěl vystoupit z vozu, kdyŹ zazvonil mobilní telefon. Odklopil a predstavil se. V telefonu bylo ticho. Nikdo tam nebyl. Alespoň nikdo se neozýval a Źadn  íslo se na displeji neukázalo. Řiha zvedl hlavu a rozhl zel se kolem sebe. Ned ln  dopoledne. Před klinikou voln  procházel starší manŹelsk  p r s pejskem, proti nim Źly dvě d vky, kter  se n eĉemu sm ly, a naproti ze zahradnictví vyvezl mladík koleĉko naloŹen  zeminou. Ještě n jak  paní, kterou znal od vid n , cloumala rukou svému synkovi, kter  docela urĉit  nechtěl jít na vycházku. Telefon zaklapl a vystoupil z vozu. Stále se rozhl zel kolem sebe. Nikde nikoho neviděl. Tušil, že ho během umývání fasády a prostoru portálu někdo sleduje.

Karty vyloŹeny

„Katuško, pojď si sem sednout, ještě se t  na to chci zeptat.“

„Ale m  uŹ to nebaví, j  uŹ jsem ti vřechno řekla.“

„J  v m, Katuško, j  v m. Tak teď naposledy, a pak uŹ ti budu  ist o těch lvech. Slibuju. Platí?“

„Platí. Ale fakticky, t to.“

„Tady je moje ruka.“ Pl cli si a Katuška spustila, to odpoledne uŹ poĉtvrt . Za oknem se rozprřelo, od rána uŹ bylo zataŹeno jako předznamenání chmurných sd len , byl podzimní veĉer roku devadesát sedm.

„Šly jsme s Broňou a Andreou ze školy a Źly jsme pomalu, protože Broňa dostala nov  koĉ rek, a tak nám to říkala...“

„...ano, ale co bylo d l? Pak jsi potkala toho p na?“

„Ne, t to, uŹ jsem ti to říkala. On st l u masny na rohu a bavil se ještě s nějakou paní a n jak m dalřim pánem.“

„Ano, to jsi říkala. Co měli na sobě? Vzpomeň si, Kaĉenko,“ naléhal.

„J  nevím. Fakticky nevím. Asi sako. Ta paní m la ĉerven  Źaty a b l  kabát. J  uŹ si to tak nepamatuju.“

„Dobře, dobře, Katuško. A teď mi řekni, to je d leŹit : Broňa ani Andrea nikoho z nich taky neznaly?“

„Ne. To byli cizí lidi. Neznáme je. UŹ jsem ti to říkala, t to.“

„J  v m, ano. A co ti vlastn  řekl ten pán? Byl to ten starři nebo ten mladři?“

„Ten mladři. Vřak uŹ to v ř. Ptal se m , jestli jsem Kateřina Ř hov  a kdyŹ jsem...“

„On t  zastavil?“

„Ne. Vlastn  ano. KdyŹ jsme Źly kolem nich, tak se na nás otoĉil. Vlastn  jenom na m . A kdyŹ jsem mu řekla, že ano, tak řekl, že mám pozdravovat tatínka a zeptat se t , jestli neměř pro tu svoji kliniku lepři alerantivu. Aletanrivu. Atelnartivu. Něco. Tak jsem ti to vyřidila.“

„Tak dobře, Katuško. A teď uŹ o těch lvech, co?“

„Ano   !“

Do dveří vstoupila Alice a sedla si ke Katuřce na okraj postele.

„M mo, co je to alerantiva?“ Alice se poďivala na Davida a odpověděla pro Katuřku nesrozumiteln .

„To je n ř bludn  kámen, v ř?“ a pokračovala, „Davide, teď veĉer volal doktor Janík, chtěl by sem zajít. Něco d leŹit ho pro tebe m . Já ti ale řeknu, že uŹ toho mám docela dost. Myslím, že jsme to neměli zapotřebí.“

„Ale co? ZaloŹil jsem zdravotnick  zařizení a máme úspěch...“

„Ano. A k tomu hraeř v kapele a p řeř a p edn ř ř na univerzitě a ještě k tomu si koup me auto jak z filmu. Lidi to vidí.“

„Janík volal?“

„Ano. Teď. Bude tady za dvacet minut. Nejrady bych byla, kdyby nepadlo ani slovo o té tvé klinice. Neumím si představit už nic, co by mě na ní přitahovalo, když vím, co vím. Anebo vidím. Vidím tebe, jak vypadáš a co ti lidi dělají. Kam to může vést? Čteš o tom málo v novinách? Skončil na dně přehrady s radiátorem ústředního topení na zádech?“

„Táto, čti, slíbil jsi to...“

„Ano, to máš pravdu. Alice, já přečtu Kačce o lvech a ty připrav něco k zakousnutí pro Janíka.“

„Nevím, co všechno mě ještě čeká.“ Odešla ze dveří a David začal číst. Katuška usnula po dvou odstavcích.

David chodil jako medvěd v kleci, netrpělivě a neklidně. Ve tři čtvrtě na devět konečně zazvonil Janík.

„Nebudu chodit okolo, Davide. Pěkný večer, paní Říhová, tady to voní, vy jste něco pekla? Co to je?“

„Bublanina, však za chvíli ochutnáte. Jděte si vedle, vy dva kumpáni.“

„Tak to se moc těším, děkuji. Davide, pojd', něco nevíš.“ Jen se posadili, doktor Janík začal bez úvodu.

„Budova Alternativní kliniky je předmětem soudního řízení.“

„Cože? Jak předmětem soudního řízení? Proč?“

„Existuje nějaká skupina, která tvrdí, že jsi ten barák získal neprávem...“

„...ale to je přece nesmysl. To byla už deset měsíců zrušená školka a já jsem to řádně...“

„Mně to přece říkat nemusíš. Já to vím.“

„...zcela v souladu se zákonem jsem požádal o priva...“

„...prosím tě, Davide. Davide, slyšíš mě? To svědčí o tom, že někdo má taky zájem. To je všechno.“

„A co já s tím? To proto mě má někdo na mušce?“

„Přesně tak to je.“ Doktor Janík nevypadal nijak znepokojeně. Jako by si ani neuvědomoval, že i on je jedním z Říhova týmu. Pokračoval: „Aspoň jedna věc je na tom pozitivní.“

„Rád bych věděl, jaká.“

„Že to nikdo nezapálí.“ Doktor Říha bezradně rozhodil ruce, zatímco Alice, která právě vstoupila do pokoje s kávou, se zarazila. To byl podivný výrok. Na možnost požáru narazila nedávno. Nechtěla se plést do celé té akce, tušila, co dokáže závist. Bála se těch, kdo kladou peníze na první místo. Těm jsou zloba, závist, zášť krví i nervem. Vstoupila přesto do hovoru.

„Proč si myslíte, že by to chtěl někdo zapálit? Myslíte vyzkoušet hořlavost?“ Teď byl zmatený i David. Řekla to skutečně záměrně? To je přece provokativní slovní spojení, které tají v dolní zásuvce. Proč to řekla? Podíval se nejdřív na Alici, pak na Janíka a mlčky čekal na odpověď.

„Protože to je přece to první! Když někdo něco má, tak mu to zničí, nebo ne? Poškrábat lak na autě, rozmlátit okno.“ Ano, to znělo logicky.

„...ano, ano, něco na tom je. Když to nemůžu mít sám, ať to nemá ani on.“ Vyluštil to David.

„Právě. A tak si myslím, jestli bys to celé neměl pustit.“ Řekl to klidně. Připravil si to a s takovým řešením už nejspíš k Říhům přišel? Copak on by se tak lehce vzdal? Možná je to ale rozumnější, než stát tváří v tvář neustávajícímu riziku. Ano, je to pravda. Když se jich zbaví, a ten soud, o němž Janík mluvil, dá za pravdu Říhovi a Alternativní klinice, pak ji skutečně může zachvátit třeba i ten oheň. Není to patová situace?

„Jírko,“ kousnul si bublaniny David, „ty víš, kdo je ta skupina?“

„Jak bych to mohl vědět?“

„Ptám se, protože bychom se s nimi mohli třeba nějak domluvit po dobrém.“

„Copak ty myslíš, že to jde? Po dobrém by znamenalo to prostě pustit. Nabídnout k prodeji. To je všechno, co k tomu můžu říct.“ Kde se bere ta suverenita v jeho hlase? Takový nebyval.

Anebo je to rozhodnost, s níž brání svého přítele a učitele? Vidí, co Říha nevidí? Určitě. Cítí otevřené nebezpečí, a proto ho chce chránit se vší důrazností. Tak to je. Přece nemůže podzírat každého ze spikleneckví a temné hry. Janík je fajn kluk a je jenom rázný ve své upřímnosti. Ostatně tak to má být. Je to rovný chlap a má o Davida strach.

„Jsem rád, že jsi mi to všechno řekl, Jirko. To je moc důležité.

Aspoň člověk ví, co může být motiv. I to má cenu.“

Povídali, zatoulali se i na lehčí témata, padly nějaké vtipy a kolem jedenácté se Janík zvedl k odchodu. Náladu měli všichni dobrou. Takové vyčeření vody je zdravé, i když řešení zatím není na dohled. David byl rád, že se přesvědčil o ryzím spojení s mladým Janíkem a velebil své rozhodnutí vzít ho k sobě. To není člověk, kterého by zaslepily peníze. Říká se, že každý je úplatný, jenom se liší cenou své úplatnosti. Tak to neplatí o lidech, jako je Janík. Přišel mu to říct. Varovat ho, pomoci mu odkrýt karty. Takový přítel se cení.

Rozloučili se a doktor Janík si ještě se smíchem řekl o výslužku v podobě bublaniny. To bylo sympatické, protože jednak ukázal, že mu chutná a taky že se nestydí říct, co si myslí. David se za ním díval z okna, když přecházel ulici a sedl do... cože?

„Alice, Alice, pojď sem. Podívej, to je schopný člověk! Dokáže si už dnes vydělat na ...“ David přestal mluvit a oba dva se na sebe překvapeně podívali.

Rozhodnutí

Dříve než opustil budovu fyziologického ústavu, nechal kolem sebe doktor Říha projít proud studentů, jimž právě přednášel. Postál chvíli za těžkými dveřmi a díval se prosklenými tabulkami ven. U protějšího chodníku stál jeho ford Mustang a nic nenasvědčovalo tomu, že by mělo být něco v nepořádku. Vůz stál tam, kde ho ráno zaparkoval, na střeše a sklech ležela čerstvá nedotčená peřina sněhu. Celé dopoledne chumelilo, ale teď už obloha nad střechami důstojných budov staroslavné alma mater zářila čistou modrou. Rok devadesát osm nabíral výšku. Azurový den na běžky. Mohli by s Alicí vyrazit. Katušce vezmou sáně, to je dobrý nápad. Trochu shodit ten stres. Snad už je všechno pryč. Alternativní klinika teď ukazuje svou laskavou tvář. Brzy může snížit úvazek na chirurgii a taky nemusí tak často přednášet. Může si vybrat pro letní semestr hodiny, jaké chce. Usmíval se a pokýval hlavou. Ano, je přece jenom pěkně na tom světě. Konečně se taky dostane k agendě Nadace pro pomoc dětem s pohybovými poruchami. Na chvíli ho zaplavil pocit studu, že možná věnoval až moc péče Alternativní klinice. Klinika získává popularitu a vydělává. To je signál pro vyšší aktivitu ve prospěch nadace. Však ono se to usadí.

Vykročil do nádherného zimního dne a namířil si to k vozu. Odhrábl dlaní sníh natolik, aby mohl otevřít dveře a sáhnout pro košťátko. Studenti procházeli kolem a zdravili ho, někteří zamyšlení, jiní rozesmátí. To ti, kteří si udělali zkoušky v před termínu, pomyslel si.

„Doufám, že nám zastavíte, až budeme stopovat, pane asistente,“ smály se dvě studentky z jeho přednášek.

„Proto odmetám ten sníh,“ odpověděl zvesela. Den, jak má být. Ano, odpoledne pojedou na běžky, vždyť Alice si to taky zaslouží.

Vyrazil. Jelo se mu hezky a všechno to mohl hodit za hlavu. Teď už ho čeká jenom to pěkné.

Jedna křižovatka, druhá, zatáčka doleva, podivné. Pořád se za ním držela bílá škodovka.

Sleduje ho, nebo ne? Jel dál a pohled mu klouzal stále častěji do zrcátka. Dostal se na rovný úsek stranou od rušného provozu. Škodovka za ním. Co to znamená? Před křižovatkou doufal v zelené světlo, ale škodovka zablikala a David zpomalil. Skočila červená, tak zastavil. Je to policie? Provedl něco? Rychlost? Je to možné.

Škodovka pomalu zastavila vedle jeho vozu a ze zadního okna se vysunula ruka. Něco mu podávali. Otevřel okno a dřív, než stačil cokoli udělat, vhodil někdo z předního okna něco do jeho vozu. Minul. Předmět tůkl do rámu dveří a skoulel se na zem. David se podíval na zasněženou silnici a projela jím hrůza. Ten předmět kouřil. Kovový váleček, který pomalu, téměř neznatelně kouřil. Nečekal na zelenou, vyrazil jak střela do křižovatky a nechal za sebou škodovku, která ho však rychle následovala. V zrcátku zahlédl explozi. Neslyšel nic, byl už dost daleko, ale pochopil. Dopravní situace mu nedovolila naplno rozvinout sílu koní pod kapotou. Silnice klouzala, klikatila se a všude kolem provoz a auta. Škodovka se dostala za něj. Kdo tam

je? Čtyři? Nebo tři? Srdce se mu rozbušilo a sešlápl plyn, jak jen to bylo trochu možné. Dostal se do krátké ulice a vůz zaburácel, jak zvýšil obrátky. V zrcátku se objevila škodovka, vyjela ze zatáčky a sledovala Říhův Mustang. Odbočil doprava a chtěl se pustit dál, ale právě tam byla značka a výkop. Zpomalil, musel počkat na protijedoucí renault a dříve, než znovu mohl sešlápnout pedál plynu, byla škodovka za jeho nárazníkem. Rozjel se a teď už na dopravní předpisy nehleděl vůbec. Musí jim ujet. Ulice nebyly připravené na takovou honičku, ale Říha věděl, že nemá na vybranou. Takovou situaci znal dosud jenom z filmů. Jenomže ve skutečných ulicích, na skutečném sedadle vlastního vozu, kdy vlhké dlaně svírají volant, být opravdu pronásledován a stíhán je něco docela jiného. Říha mluvil polohlasem sám pro sebe: „tam rovně, blinkr doprava, ale pojedu doleva...co to je?...kdo to...jeď, jeď... odpal, odpal...tak teď...pravá...pravá...dobře, dobře, moc dobře...“ Blesko mu hlavou, že nemá smysl ztrácet čas a rozptylovat se pohledem do zrcátka. Dopředu a nevšímat si, co je za ním. Jet! Ještě kus, ještě dál, teď si nadjede a rychle to hvízdne do levého pruhu.

Teprve teď se podíval do zrcátka. Co? Nic. Kde jsou? Tak je sklepal? Tak jak byl sám ve voze, vykřikl hlasitě sám pro sebe: „Dobře!“ a sevřel pravou pěst a bouchl pěstí do volantu.

Zvolnil a teprve teď se mu rozklepaly ruce. Nadechl se, všechno mu to se zpožděním docházelo. Pod hladinou adrenalinu nerozlišoval, co se děje. Jednal instinktivně.

Sáhl po mobilním telefonu a zavolal domů.

„Alice?“

„Kde jsi, Davide, už jsem měla strach.“

„Ale nic. Ty jsi v pořádku?“

„Ano, jsem. Stalo se něco? Neříkej mi, že zase něco s tou klinikou.“

„Ne, ne,“ neznělo to věrohodně, „všechno je v pořádku. Myslel jsem si, že bychom si mohli trochu vyrazit na sněž. Vytáhnout běžky a Kačce sáňky.“

„Jak chceš, Davide. Jestli už není pozdě.“ Teprve teď se podíval na hodinky. Půl čtvrté? To snad není možné!

„Tak já pojedu domů. Stejně toho mám taky dnes nějak moc. Jsi v pořádku, Alice?“

„Ano, proč bych nebyla?“

„A Kačenka?“

„Davide, co je? Děje se něco?“

„Ne, jenom mám starost. To je všechno. Tak za chvíli jsem doma.“ Raději hovor skončil, než se začne Alice vyptávat.

Pustil si rádio a snažil se na to zapomenout. Třeba to mělo být jenom takové vystrašení. A co když to prostě byla klukovina, která nemá nic společného s jeho klinikou a s ním? Náhoda.

Možná to byla jenom náhoda a on by propadal panice. Přesto se mu jako na magnetofonové pásce vracela některá slova, kterým možná měl věnovat větší pozornost. To byl Štěrba, který mu nedávno s nepříjemným úsměvem řekl: „...díky vám bohatým jsme vidět my, proletáři. Tak jsem ti vlastně vděčný, že jsi mne zařadil...“

Když si myli v úterý ruce před operací, Aleš Martinec zavtipkoval: „... sálavky nám dnes můžou připravit alternativní skalpely z pazourku...“ Je to legrace, nebo ne? Humor zdravý, nebo zasahující?

A co to řekl ten Franta Stránský? To bylo v sobotu, když měli zkoušku Dixiemedu. Skládal si klarinet a posteskl si: „...kdyby alternativní muzika sypala tolik co alternativní medicína, ještě dnes k ní konvertují.“

Říha si nebyl jist, zda není přecitlivělý. Lidé se navzájem popichují. Ano, má peníze, ale copak je to skutečně spouštěcím signálem pro všechno to, co zažívá? Zvláštní. A ten Janík. Jirka Janík. Jak může vědět, že ta budova sama, svou lokalitou a přilehlým pozemkem má hodnotu mnohonásobně vyšší, než za jakou ji pořídil on? Prostě to tak bylo, on si tu cenu nevymyslel. Ale to přece nebylo účelem jeho projektu. Od koho to vlastně může Janík vědět? Nebo se to jen domnívá zdravým selským rozumem? Nejspíš. Vždyť stačí mít oči. Jenomže, jak ví, za jakou cenu to získal on? Možná to sám zmínil. Určitě. Asi o tom mluvili. Co jiného?

Doktor Říha zastavil před domem, vystoupil a zabouchl dveře. Něco ho ještě upoutalo na zadním sedadle – otevřel znovu vůz a sáhl pro dopis. Nevěděl, že oknem ho za záclonou pozoruje Alice. Červené písmo. Jak se to dostalo do auta? Bylo zamknuté. Nebo nebylo? Možná zapomněl zamknout. Prsty se mu chvěly, když otevřel obálku. Vytáhl složený papír a četl. Alice viděla, že čte, a pochopila, že to neustalo. Nevěděla ale, co čte. David pomalu složil dopis zase do obálky, ještě chvíli se na něj díval a pak ho vrátil do vozu. Nechtěl ho ani brát domů. Tohle Alice opravdu vědět nemusí. Je na něm, aby udělal rozhodnutí. On je kapitán a on má odpovědnost.

Bylo mu na zvracení, když pomalu stoupal po schodech domů. Chtěl to sklepat, setřást, ale to bylo příliš silné. Před očmi se mu vracel text.

KDYŽ TU KLINIKU NEPUSTÍŠ, TVOJE DCERA JEDNOU NENAJDE ZE ŠKOLY CESTU DOMŮ

Na cestě

Kdybys mně to všechno řekl, tak... tak jsme to udělali dávno.“ Alice se pořád nedovedla vzpamatovat z překotného sledu událostí.

„Vždyť jsi nechtěla. A přece nepoběžíme jak partyzáni. Nikomu jsme nic neudělali a nemusíme nic maskovat. Chtěl jsem, aby to bylo jaksepatří, všechny papíry v pořádku. Co bychom z toho měli, kdybychom tam pak museli někde vysvětlovat, že neprcháme před zákonem. Nikdo by nám nevěřil.“

„Pořád nevím, jestli to bylo nutné.“

„Co? Alice, to mi snad věříš, že mně to rozhodně není jedno.“

Nebudeme tam úplně. To já vím.“

„Jak to myslíš?“

„Bereme hlavu, bereme ruce, dokonce peníze, poslali jsme si tam, co máme rádi, ale všechno s sebou vzít nemůžeme. Jak může člověk vzít s sebou srdce, když ho má tady.“ Alice se na něj podívala, přemýšlela o jeho slovech, a pak ho políbila.

„Stejně jsi fajn chlap.“

Kufry byly odbaveny a už mizely někde v technických prostorech letiště, zatímco černé pouzdro se saxofonem bral jako spoluzavazadlo do kabiny. Rozměrná dřevěná bedna s knihami, Hrabalem, Seifertem, Čapkem, s obrazy, cédečky s Gottem, Matuškou, Semaforem, Holzmannem, s oděvy, nejmilejšími hračkami Katky, s lůžkovinami a tisícer nepostradatelných drobností, se všemi vázičkami zabalenými do novin, figurkami, co nestojí za to stěhovat a přece se nedají zapomenout doma, ta bedna už v tu chvíli seděla mezi desítkami ostatních kontejnerů a kymácela se na slaných vlnách Atlantiku. Doma nechali holé zdi. Doma.

Alice a David nemluvili. Čekali teď v křesílkách na letišti a skleněnou stěnou se dívali do jarního dne roku devadesátého osmého.

Ten tady zůstane. Posluchárna s mediky, operační sál, rozesmáté večírky, jeho Klinika, nadace, Dixiemed. Jenomže to byla hladina. Věděl, že daleko hlouběji sahají vzpomínky, těch se dotknout neodvážil. David věděl, že teď nesmí selhat. Alice i Katuška na něm visí. Vědí, že on má ten kompas. Vždycky měl kompas. Jenomže ví on sám, jestli vůbec drží nějaký kompas? Jsou na těch letištních křesílkách jenom sami se sebou a kolem nich za skleněnými stěnami začínalo jaro, které už jim ale nepatřilo. Tam někde v trávě rostou konvalinky a fialky, voní ale už jen domácím. Jaro přejde v léto. Vezou si tři kalendáře. Tam je Kámen, Trosky, Kačina, Landštejn, Kost, Pernštejn,...budou je mít pořád. Zmražené, konzervované, němé fotografie, zaseknutý okamžik, který ve skutečnosti plynule pokračoval. Nemá smysl se dívat zpět. Ale copak to jde? Příbuzní, rodiče, sourozenci, přátelé, lidi z

práce. Zůstávají i ti, co ho stíhali tou bílou škodovkou. Jak to, že i těm, co si to vlastně nezaslouží, patří to jaro? Říha se otočil od Alice s Katkou a nasadil si sluneční brýle. To aby nebylo vidět, jak rychle začal mrkat.

Jejich let do Frankfurtu byl ohlášen. Zvedli se a Katka mávala medvídkem. Před ní leželo nové pohádkové dobrodružství, před Alicí víra ve správné kroky svého muže a před Davidem odhodlání.

Davidovi se podařilo pro let přes oceán zajistit místa u okna. Pro Katušku s Alicí. Přál jim ten zážitek.

Tak jak se jim za zády ztrácela a zmenšovala Evropa a pod nimi se rozběhly bílé pláně a hornaté oblasti Grónska, zdály se být vzdálenější i ty trnité týdny. Nechali je za sebou a David měl pocit, že už na ně nic nedosáhne. Zaplavil ho hřejivý pocit, že si za tu drahou cenu vykupuje bezpečí. Jakoby procházeli Alenčiným zrcadlem. To letadlo už nikdo nedohoní. Podíval se na Alici s Kačenkou, jak klidně spí v hlubokých křeslech. Měl radost, byl hrdý. Usmíval se, cítil, že nějaká klinika a Mustang se přece nemůžou hodit na druhou miskou vah. Vy si nechejte Kliniku, já si nechám tyhle svoje dvě.

Hluboko pod okénky stroje se z mlhavého oparu zvolna nořila rozlehlá plocha prerie, protkané pravouhlou sítí silnic. Jako stůl rovná a rozlehlá pláň bez konce ležela pod sněhem. Občas jednodolitost narušil shluk farem nebo městečko.

Zahrčel podvozek a letadlo s lehkými otřesy klesalo. Motor měnil otáčky a teď už koutkem okna viděli v dálce z roviny vystupující mrakodrapy. Impozantní a velkolepé, nádherné a jiné. Na pozadí majestátní štíty hor. Tedy to je ten svět. Tady jim bude dobře. Tady najdou klid a nové štěstí. Nepotřebují nic než soudržnost. Kraj kovbojů, velikých aut, velikých domů, velikých možností. Svoboda naplno. Tak jak si přál celá léta. Tak se to přece povedlo. Tak vzdálené mu připadalo listování anonymními dopisy s bušícím srdcem. Najednou se nemohl dočkat, až se kola stroje dotknou letištní plochy. Dostali se nad město, viděli proudy aut, ženoucí se oběma směry,

a pak motory zahřměly, ranvej se dostala na dosah, uháněla prudce dozadu a letadlo se zřetelným drcnutím dosedlo.

Tak jiné, tak mohutné, tak nové. Jsou tady. Jako by byli sami mimo sebe a všechny ty hlasy a zvuky přicházely odněkud zvenčí a nepatřily do tohoto světa. Jak dokážou uchopit tento jiný svět a neztratit se v něm? Kde začít? Teď není cesty zpět. Alice s Katkou čekají, co on rozhodne a co řekne, kam je povede. Spoléhají na něj. Davidovi bylo najednou úzko, když zaznamenal, že Alice s Kačenkou se drží těsně za ním a pohnou se, kam se pohne on. „Tak jsme tady, vy blázni!“ vykřikl zvesela, „naházíme kufry do taxíka a jedeme na tuhle adresu. To jsou ti lidi. Snad slušní podle všeho.“

„Já mám hlad,“ zakňourala Kačka.

„My ještě nemáme... moment, mám tady z banky ty peníze. Už to lovím. Podívej, tady mají něco.“ Za sebou táhli kufry a přešli k prvnímu stánku. David věřil ve svou angličtinu. Stačila mu pro přesvědčení svého okolí, že hovoří anglicky. Jak pošetilá se ukázala jeho domněnka. Oslovil sympatickou asijskou dívku za pultem, jeho věta byla gramaticky dobře postavená. Jen nepočítal s její odpovědí. Ptala se ho něco. Cože? Však na to ukázal a řekl číslo na světelné tabuli za ní. To je to, co chtěli. Obsahovalo to pití i hranolky a ještě burger. Všechno dohromady. Co se ho to ptá? Dívka otázku opakovala nezměněnou intonací a sledem neznámých slov. Zkusmo řekl: „Yes!“ Něco si z toho vybere.

Dívka začala skládat do pytlíků objednávku a David jen zalitoval, že to nemají na podnosu, jako ostatní. Mohli si sednout a sníst to tady na místě. Proč jim to dává do těch pytlíků? Nevadí. Vytáhl novou tisícidolarovou bankovku a nabídl ji prodavačce. K bankovce se stáhly oči všech zákazníků a prodavačka od ní odtáhla ruce, jen se jí dotkla. Něco rychle řekla. „Vypadá to, že nemají drobné. Tak snad to rozmění.“ David stál bezradně se zdvořilým úsměvem proti prodavačce a hlad už měl taky. Rozhlížel se ze strany na stranu a dělal

dojem, že se bankovkou chlubí. Zákazníci se odtahovali a prodavačka nevypadala, že ji vezme. Připravené pytlíky odsunula stranou, takže už na ně David nedosáhl. Z její promluvy vyrozuměl, že si má jít bankovku někam rozměnit. Otočil se s ní, ale lidé okolo vypadali, jako by bankovka byla načasovaná výbušnina. Rozměnit nebylo kde. Schoval ji do peněženky, což okolí s povděkem přijalo.

Zapřáhli se do kufrů a vyrazili na cestu z letištní haly do drobného mrholení.

Kotvy

„Katuško, Katuško, polož to. Kde jsi to vzala?“ šeptala Alice, „to by se paní Jamesová zlobila. Víš, že nechce, abys tady brala do ruky něco, co není naše. Odkud jsi to přinesla?“ Krátké zaklepání a dveře se hned otevřely. Alice po třech prvních měsících pochytila tolik z jazyka, aby porozuměla. Právě se snažila roztřídit papíry na ty, které představovaly nějaké účty k zaplacení, a ty, co se vztahují k žádostem o práci.

„To není na hraní,“ řekla paní Jamesová a natáhla ruku. Judy Jamesová měla husté obočí a váhu nesla ještě za tři další statné osoby. Kačka poslušně odevzdala sošku vyjícího vlka s Měsícem, připevněným na větvi vedle něj. Judy Jamesová nedokázala velmi širokým úsměvem přerazit nelibost, která v tom gestu byla. Chtěla ještě něco říct, ale rozmyslela si to. Zavřela dveře a Katuška i s maminkou v pokoji osaměly. Alice si přiložila prst na rty, předpokládala, že Kačka začne něco říkat. Jakkoli by paní Jamesová nerozuměla, Alice nechtěla stupňovat problémy.

Nad střechami sousedních domků vysvitlo slunce a dalo jim vědět, že jaro toho roku devadesát osm na ně nezapomnělo.

„Za chvíli přijde táta. Pak půjdeme ven a někam si sedneme.“ Katuška neodpovídala. Byla smutná a taky trochu nafouknutá. Přece by tomu vlkovi nic neudělala. Ví, že to není hračka. Neměla ráda paní Jamesovou. Usmívala se, ale Kačka moc dobře věděla, že je přísná. Nic se nesmí brát do ruky.

Před domem se ozval zvuk motoru a dvojí krátké zatroubení. Alice i Katka vstaly a vyhlédly na chodník. Před domem stál hnědý automobil, který už na první pohled odběhal pořádnou porci mil. Na předním sedadle se zubil David. Vypnul motor, ale ten ještě jednou bafnul a ještě jednou, než docela ztichl.

„My máme auto?“ vykulila oči Katka.

„Já nevím, vypadá to tak.“ Dveře stroje se otevřely, rozesmátý David pokynul k oknu rukou a vyzval obě dvě, aby se k němu připojily. Nádherný den na výlet. Teď se jejich záběr a možnosti rozšíří. To je start. Teprve s automobilem se počítají mezi usedlíky. Věděli od začátku, že auto musí mít každý. Mohli si nějaký starší vůz koupit vlastně hned, ale na potíž narazil David, když věřil, že jeho řidičský průkaz má mezinárodní platnost. Bylo třeba nejdřív získat místní. Platný.

„Tak kam to bude, mladé dámy?“ zářil, jen se objevily před domem. Následovala je rychlým krokem paní Jamesová. Usmívala se, ale svým výrokem zchladila jejich cestovatelský zápal.

„Nepoteče z toho olej?“

„Nevím, paní Jamesová. Když, tak doliji.“ Nadechla se a zbrunátněla v obličejí. To bylo asi přes míru. David se ale díval nevinně a Alice velice obtížně zadržovala smích. Paní Jamesová se otočila a beze slova si to namířila domů.

„Nasedáme! Poručil táta Říha. První expedice začíná právě teď.“ Alice si sedla dopředu a zářící Katuška dozadu doprostřed rozlehlého sedadla. David pokračoval. „To je Crown Victoria rok osmdesát jedna. Najeto pouze tři sta dvacet šest tisíc kilometrů po silnicích Kanady a Spojených Států a možná i Mexika. Další kilometry přidáme teď my.“ Motor zahřměl a stroj se odlepil od chodníku. Jel překvapivě měkce a hladce. „Automatická převodovka a řadí jako v peřince.“

„Co to tam klepe?“

„Nemám nejmenší tušení. Jestli to klepat má, je to dobře, a jestli ne, tak až se to zastaví, tak to přestane.“

„Ty jsi cvok! To se mi líbí!“ jásala Alice.

„To je naše?“ radovala se Katka.

„Úplně celé se všemi koly, Kačenko. Celé naše.“

Pod palubní deskou viselo několik drátů, okno vlevo vzadu se samo otvíralo, tak jak expedice postupovala. Tvar a barva sedadla,

na němž seděla Alice, napovídaly, že je z jiného vozu, ale to nemohlo ubrat nic z jejich nadšení.

„Když pojedeme za město, uvidíme hory. Paráda. Jedeme!“ Říha zářil jako malý kluk.

„Davide, a podařilo se ti něco dnes vyřídit? Byl jsi na té univerzitě? Uznají ti ten diplom? Musíš dělat nějaké zkoušky?“

„Odpovědi jsou v tomto pořadí. Ne, ano, ne, ano. Informace vydám později, nemluvte za jízdy s řidičem.“

„Mluvím ještě na řidiče. Máš práci?“

„Kladná odpověď.“ David jako by popil z fontány bláznovství. Měl radost ze všeho. Dostal práci, řídí opět vlastní automobil a je překrásný den. Sešlápl plyn, tak jak mu to široká silnice umožnila. Dřív než si stačil cokoli uvědomit, objevil se uprostřed silnice asi padesát kroků před ním policista a se zdviženou rukou v rukavici mu výmluvně velel, aby zastavil na krajnici.

„Ty vole,“ ucedil sám pro sebe. Jízda dostala šrám. Doktor David Říha pokorně zastavil u kraje silnice. Měl si všimnout dřív toho bílého auta s modrým nápisem POLICE. Cítil vinu. Ale to ta euforie a opojení z první jízdy. David se pomalu naklonil ke skříňce na rukavice na pravé straně palubní desky, aby vytáhl svůj hrdý řidičský průkaz.

Před autem zaslechl ostrý povel. Ještě jednou. Něco se stalo. Ten policista něco křičel. Alice Davidovi rychle klepala na rameno a neodvážila se promluvit, na zadním sedadle se Kačka rozplakala. David pomalu zvedal hlavu a před kapotou jejich Crown Victoria se scéna změnila. Asi tři metry od nich stáli proti vozu rozkročení dva policisté, oba dva měli natažené paže proti Davidovi a v nich každý držel zbraň. David zaznamenal, že třetí rozkročený policista na něj nesmlouvavě míří od zadní části auta. Nevěděl, co provedl. Spletli si ho s někým? Nerozuměl, co na něj křičí, ale neznělo to vlídně ani trochu. Má se natáhnout pro ten řidičák? Asi ne. Co chtějí? Povel se opakoval, ještě řízněji.

„O co jde?“ zašeptal David. Seděl a nehýbal se. Ruce složené v klíně a poněkud zmateně se díval ze strany na stranu a policisty. Teď se to zdálo být ještě horší. V zrcátku David viděl, že provoz za nimi se zastavil. Snad nebudou opravdu střílet? Kačka plakala a Alice byla bílá jako porcelán. Ten, co stál u zadní části auta, se pomalu a obezřetně přibližoval k Davidovým dveřím a nahlédl oknem dovnitř. Viděl dvě prázdné ruce v klíně. Něco křikl na ty dva vpředu a ti uvolnili své výbojné postoje. David se nejistě otočil na policistu a stáhl okénko.

Policista začal mluvit zřetelně a pomalu a teprve teď David začal rozumět. Ptal se ho, kde má doklady. Říha po pravdě řekl, že právě ve skříňce v palubní desce. Policista ho tedy žádal, aby nechal levou ruku na volant a pravou velmi pomalu otevřel skříňku a dvěma prsty vytáhl doklady. David poslouchal, jak by měla poslouchat Kačka. Pak měl ponechat obě ruce na volantu. Proč ne? To se musí tak zhurta? Teprve teď ti dva vpředu schovali ty svoje kvéry. David podal policistovi u okna řidičský průkaz a k němu čerstvý, ještě ani neposkládaný doklad o registraci poznávací značky. Policista ale spokojený nebyl. Chtěl ještě něco. Teď si David nebyl jist. Teprve když svou žádost zopakoval potřetí, porozuměl, že jde o pojištění. Vysvětlil, že vůz pořídil dnes a pojištění chce vyřídit bezprostředně po návratu domů. To nebyla dobrá odpověď.

Říhovi se dověděli, že jejich stroj se pohyboval na úseku, kde byla povolena padesátka, rychlostí sedmdesát dva kilometrů za hodinu. Kromě toho bez pojištění měli zajištěný součet pěti set osmdesáti dolarů. Bez dvaceti dolarů to byla hodnota celého vozu.

K dokončení expedice vyrazili citelně pomaleji. První si vzal slovo David.

„Byl jsem vlastně vyznamenán cenou za nejrychlejší jízdu.“

„Ty jsi takový cvok. Nevím, proč jsem musela natrefit právě na lunetika.“ Ještě se nesmála, ale snad to bylo na dobré cestě. David měl další zprávy.

„Vedle nového vozu mám i novou práci.“

„Tak sem s tím. Každou dobrou zprávu mi říkej několikrát za sebou.“

„Není to ještě to, co by člověk rád, ale je to krok kupředu. Umožní nám žádat o půjčky a třeba i o hypotéku, protože to je řádný pracovní poměr.“

„A co to je za práci? Je to aspoň trochu v oboru?“

„Tady odbočíme z hlavní a odtud uvidíme hory. Dnes je nádherný den. Víš, ber to tak, tu pokutu můžu počítat jako součást ceny auta. A navíc jsme si užili rychlé jízdy. Tak jsme na tom vlastně vydělali.“ Alice složila hlavu do dlaní a trvala na své otázce: „Co je to za práci, Davide?“

Za dveřmi

„Myslíš, že to udělala schválně?“ Seděli v obchodním mallu u malého stolku ve food courtu a večeřeli z asijského výběru.

„Chce nás odtud dostat,“ odpověděl David, „vidí, že vyděláváš, Kačka chodí do školy, a tak bude doma víc ruchu, už nás má dost.“

„To je jasné od začátku. Myslím, že to nebyl dobrý tip. Asi jsou i jiní pronajímatelé, kteří by nám dali lepší podmínky. Jsme schopni to utáhnout, Davide? Kačka potřebuje obměnit šatník od základu, ze všeho vyrostla. Já jsem sice z ničeho nevyrostla, ale nekoupila jsem si na sebe nic od začátku, co tady jsme.“

Venku chumelilo, rok devadesát devět začal tuhou zimou a ven se jim do té mrazivé nepohody nechtělo. Měli větší pocit soukromí v mallu. Bylo toho na povídání tolik.

„Já to vím a není mi to jedno. To není v pronajímateli. Každý z nás bude tahat peníze, dokud to uneseme. My si potřebujeme koupit něco svého. Čím dřív, tím líp. Když se na to přímo ptáš, odpovím. Nevychází to.“

U stolků se střídali lidé, mládež ráda využívala teplé chodby mallu k ‚náhodnému‘ potkávání se a vzájemnému hledání se očima. Bylo by asi zajímavé to pozorovat, kdyby měl člověk na to náladu. David se napil z papírového kelímku koly a počítal.

„Bába Jamesová nám dala oficiálně od prvního února devadesát devět nájem jedenáct set. K tomu telefon a praní. To je čirý zločin, ale co můžeme dělat. Platíme skladné našich věcí z Česka. Do toho přišla ta převodovka, to taky nešlo obejít. Pojištění auta a zdravotní pojištění a k tomu teď moje půjčka na ty zkoušky. Ty učebnice jsem si na to koupit musel, to by jinak nešlo. Oblečení na zimu je nevyhnutelnost. A něco musíme jíst. Ty máš za ten příležitostný úklid devět dolarů na hodinu, jenomže to je jen tehdy, když jim někdo vypadne a oni tě potřebují.“

„Od března budu mít možná úvazek nula sedm. Možná.“

„Ano. To by pomohlo hodně. Já mám v tom velkoskladu dvanáct na hodinu a je to taky částečný úvazek. Zatím. Kdybych si udělal papíry na vysokozdvížený vozík, tak je to víc. Mám-li jít na ty lékařské zkoušky, tak to nestačí.“ Kačka nerozuměla úplně všemu, ale věděla, že nemůže mít všechno, co mají holky ve třídě. Štěstí, že se na ni angličtina lepila jako peří na med. Ani si neuvědomovala, že televizním pořadům u paní Jamesové rozumí snadněji než táta s mámou.

„Ale co budeme dělat? Kdy vlastně budeš s těmi zkouškami hotový?“

„To hned tak nebude. Ovšem pokud budu vydělávat tolik, kolik tady lékaři vydělávají, tak se tomu budeme za nějaký měsíc, možná rok, smát. Uvidíš.“

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.